

Tana kommune

Innbyggerundersøkelse om kommunereformen

3. Juni 2016

Rapporten er utarbeidet for oppdragsgiver, og dekker kun de formål som med denne er avtalt. All annen bruk og distribusjon skjer for oppdragsgivers regning og risiko. BDO vil ikke kunne gjøres ansvarlig overfor en tredjepart.

FORORD

BDO AS, i samarbeid med Norfakta AS, har gjennomført en innbyggerundersøkelse for kommunene Berlevåg, Båtsfjord, Nesseby, Tana, Sør-Varanger, Vardø og Vadsø.

Innbyggerundersøkelsen inngår som en del av kommunenes arbeid med å utrede fremtidig kommunestruktur, og den tar sikte på å kartlegge innbyggernes bruk av kommunale tjenester og andre tilbud i kommunen, tilhørighet til kommunen, deres holdninger til fremtidig kommunestruktur og kommunenes retningsvalg.

Foreliggende rapport inneholder resultater for Tana kommune. Undersøkelsen er gjennomført som en strukturert utvalgsundersøkelse. Metoden for datainnsamlingen har vært telefonintervjuer. Totalt sett er 1 717 personer intervjuet, og av disse er 222 bosatt i Tana kommune.

Rapporten inneholder ikke noen sammenligninger med de andre kommunene som er med i undersøkelsen, med unntak der det ser stilt spørsmål om konkrete sammenslåingsalternativer.

Oslo, 3. juni 2016

Morten Thuve
Oppdragsansvarlig partner

Sven Erik Antonsen
Prosjektleder BDO

Øistein Harsem
Utreder

Innholdsfortegnelse

1. Sammendrag	4
2. Bakgrunn, metode og valg for gjennomføring av spørreundersøkelse for Øst-Finnmark region	4
2.1. Fremdriftsplan	4
2.2. Utvikling av spørreskjema.....	4
2.3. Kort om intervjuene	4
2.4. Utvalg og feilmarginer	5
3. Resultater	6
3.1. Bakgrunnsinformasjon om respondentene	6
3.2. Interesse og holdning til kommunereformen	7
3.3. Tilfredshet med tjenestetilbudet og viktigheten av nærhet til tjenester.....	8
3.4. Preferanser knyttet til kommunesammenslåingsalternativer.....	11
3.5. Konsekvenser av å stå alene	12
3.6. Samisk språk.....	13

1. Sammendrag

I forbindelse med arbeidet med kommunereformen, som 7 kommuner i Øst-Finnmark samarbeider om, har det blitt gjennomført en innbyggerundersøkelse. Hensikten med undersøkelsen var å få undersøkt innbyggernes holdninger og meninger til en del forhold. Undersøkelsen ble gjennomført i perioden 18. til 31. mai, og totalt ble 222 innbyggere i Tana telefonintervjuet. 76% av de som svarte på undersøkelsen oppgav at de var svært eller noe interessert i reformen.

I Tana oppgav 51 % av respondentene at de ikke ønsket en sammenslåing med andre kommuner. På den andre siden svarer 35 % at de ønsker sammenslåing. Av de som ønsket en sammenslåing svarte de fleste at de ønsket at Tana og Nesseby skulle slå seg sammen. 76 % av respondentene svarer også at de kjenner til det retningsvalget som kommunestyret har gjort, og de oppgir at lokalavisa er den viktigste informasjonskilden.

På spørsmål om hvilke effekter en sammenslåing kunne ha svarte mange at den mest positive effekten ville være i forhold til å få styrket kompetansen i kommunens fagmiljøer, og den mest negative effekten var knyttet til innbyggernes mulighet til å ha politisk innflytelse.

Et flertall (68 %) svarte at dersom kommunen skal slås sammen så ønsker de at den nye kommunen skal være innenfor det samiske forvaltningsområdet. Det var 75% av respondentene som oppgav at de snakket samisk. Undersøkelsen inneholdt også et spørsmål knyttet til Austertana, og 64 % oppgav at de ønsket at dette området fortsatt skal være en del av Tana kommune.

2. Bakgrunn, metode og valg for gjennomføring av spørreundersøkelse for Øst-Finnmark region

2.1. Fremdriftsplan

Prosjektet er gjennomført i samsvar med avtalen mellom BDO og oppdragsgiver. Perioden april-mai ble brukt til utvikling av spørreskjema, mens intervjuene ble utført i perioden fra 18.05.2016 til 31.05.2016. Analyser og utvikling av rapport er gjort etter intervjuenes slutt og frem til overlevering av sluttrapport 03.06.2016.

2.2. Utvikling av spørreskjema

Spørreskjemaet er utviklet av BDO, i dialog med representanter fra kommunene. Flere av spørsmålene er inspirert av mal fra Kommunaldepartementet, som har utviklet et sett spørsmål til bruk i innbyggerundersøkelser om kommunereformen. Nevnte mal var et godt utgangspunkt, men det er foretatt en rekke justeringer og supplement i forhold til denne.

De fleste spørsmålene er felles for alle kommuner. I tillegg er det stilt noen spesifikke spørsmål i enkeltkommuner.

2.3. Kort om intervjuene

Gjennomføringen av telefonintervju har gått som planlagt. Norfaktas rutiner for kvalitetssikring innebærer at intervjuleder og coach har vært tilstede under hele intervjuperioden. Dette sikrer at intervjuerne har stilt spørsmål på en konsistent måte.

Blant alle som Norfakta kom i kontakt med, var 38 % villige til å besvare spørsmålene (som med andre ord er svarprosenten). Dette er godkjent respons, sammenlignet med beslektede prosjekter. Likevel må vi regne med at andelen «interesserte og engasjerte» er noe høyere i utvalget som har svart enn blant de som takker nei.

2.4. Utvalg og feilmarginer

Utvalget for undersøkelsen er trukket randomisert fra et sentralt befolkningsregister, levert av Bisnode Matchit. Dette oppdateres kontinuerlig og er blant de mest anerkjente registrene som foreligger. Dette medfører at utvalget var representativt for populasjonen før intervjuene startet (*bruttoutvalget*).

I forkant av intervjuene ble det satt opp kvoter for antall intervjuer i hver kommune. Intensjonen var å organisere dette på en måte som optimerer representativitet (dvs minimerer feilmarginer), gitt prosjektets rammer. Med «rammer» tenker vi på kostnader, påkrevd presisjonsnivå og en vurdering av hva som er et realistisk antall respondenter fra hver kommune, gitt innbyggernes tilgjengelighet og vilje til å svare.

Tabell 1 viser antall svar fra hver kommune, fordelt på kommuner (uvektet, det vil si at dette er det faktiske antall svar som er innhentet i undersøkelsen):

Kommune	Utvalgsstørrelse	Feilmargin i prosent
Vardø	174	7,5
Vadsø	422	4,8
Berlevåg	100	10
Tana	222	6,7
Nesseby	92	10,4
Båtsfjord	141	8,4
Sør-Varanger	566	4,2
Totalt	1717	2,4

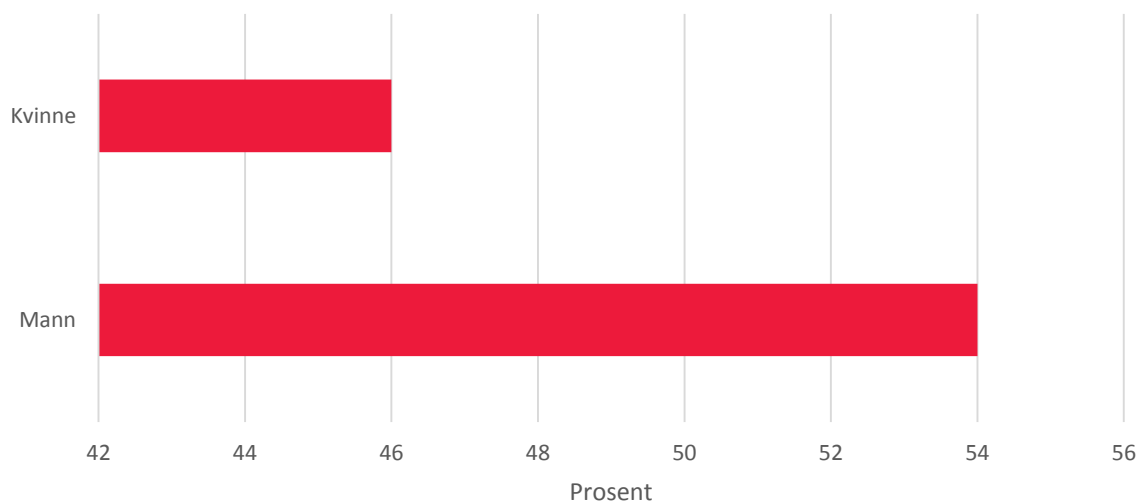
Tabell 1: Antall respondenter samt feilmarginer

Feilmarginene (den statistiske usikkerheten) for resultater i hver kommune er en funksjon av utvalgsstørrelse, populasjonens størrelse og svarfordeling på det enkelte spørsmål. Når svarfordelingen er 50%/50% er feilmarginene størst. Kort fortalt innebærer dette at vi kan være 95 prosent sikre på at om alle hadde svart, så ville også disse svarene falle innenfor +/- av svarene i denne undersøkelsen. I dette prosjektet er utvalget for den enkelte kommune så stort at feilmarginene blir relativt små.

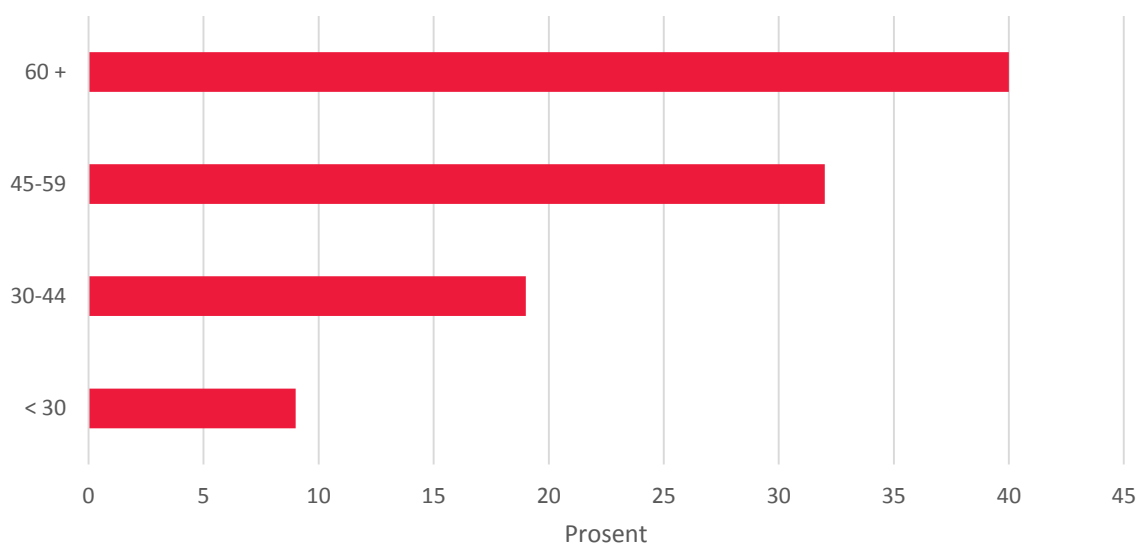
3. Resultater

Spørreskjema inneholdt tre bakgrunnsspørsmål om kjønn, alder og fullført utdanning. I den videre analysen har aktuelle resultater blitt nedbrutt på bakgrunnsinformasjon for å belyse eventuelle demografiske ulikheter i resultatene.

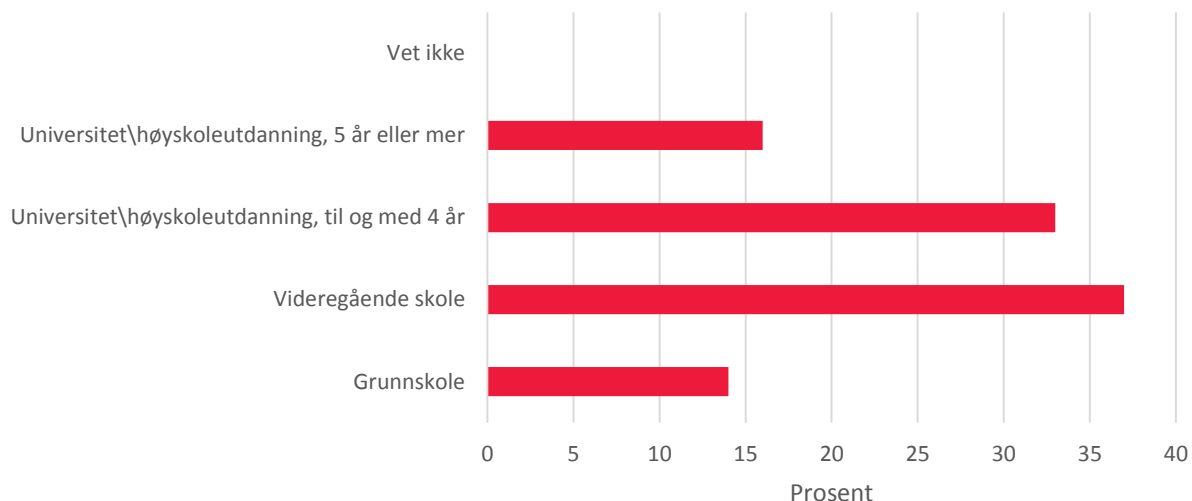
3.1. Bakgrunnsinformasjon om respondentene

Figur 1: Kjønnfordeling på respondentene

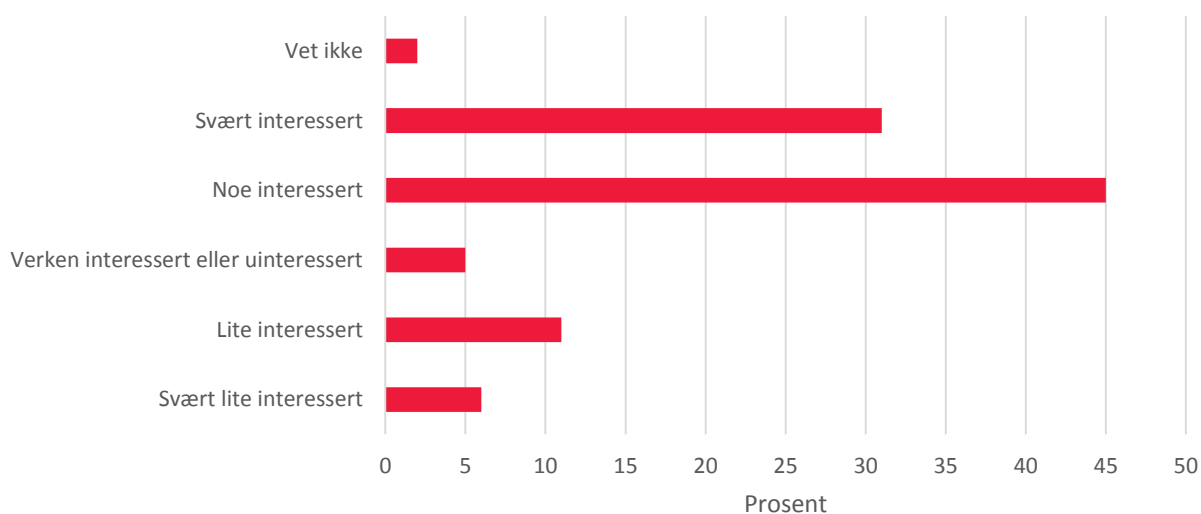
Figur 2: Aldersfordeling på respondentene

Figur 3: Fordeling på utdanning

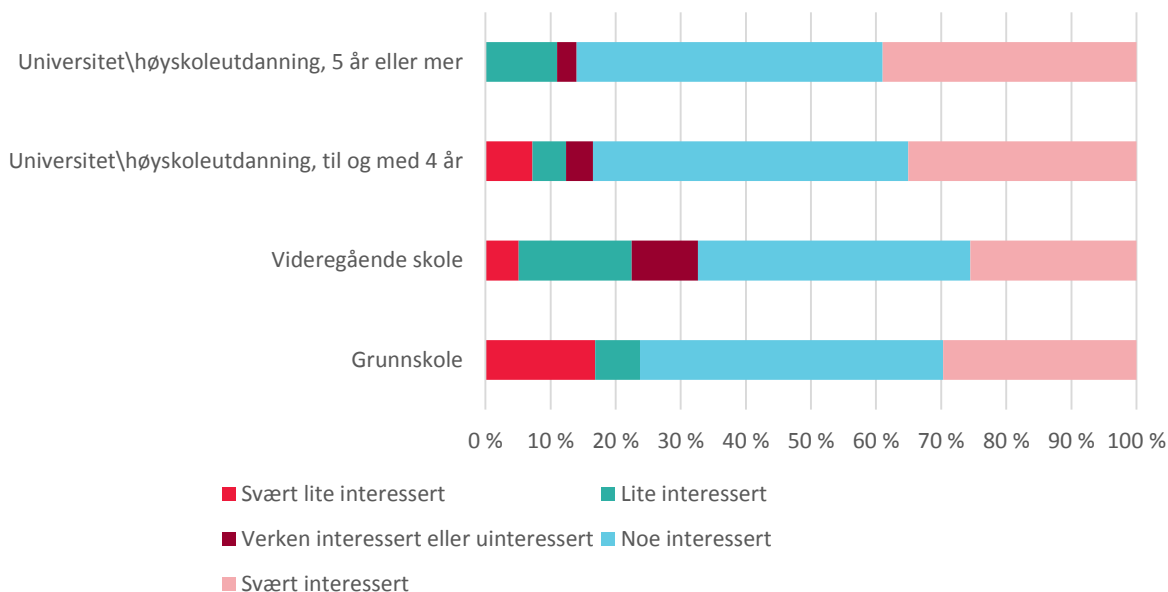
3.2. Interesse og holdning til kommunereformen

Spørsmålet vedørende innbyggernes holdning til kommunesammenslåing er stilt helt innledningsvis i intervjuet. Spørsmålet som var stilt til innbyggerne var følgende: «Hvor interessert er du i spørsmålet om kommunesammenslåing?». Respondentene ble bedt om å oppgi graden av interesse med et midtpunkt for dem som er verken positiv eller negativt.

Figur 4: Hvor interessert er du i spørsmålet om kommunesammenslåing?

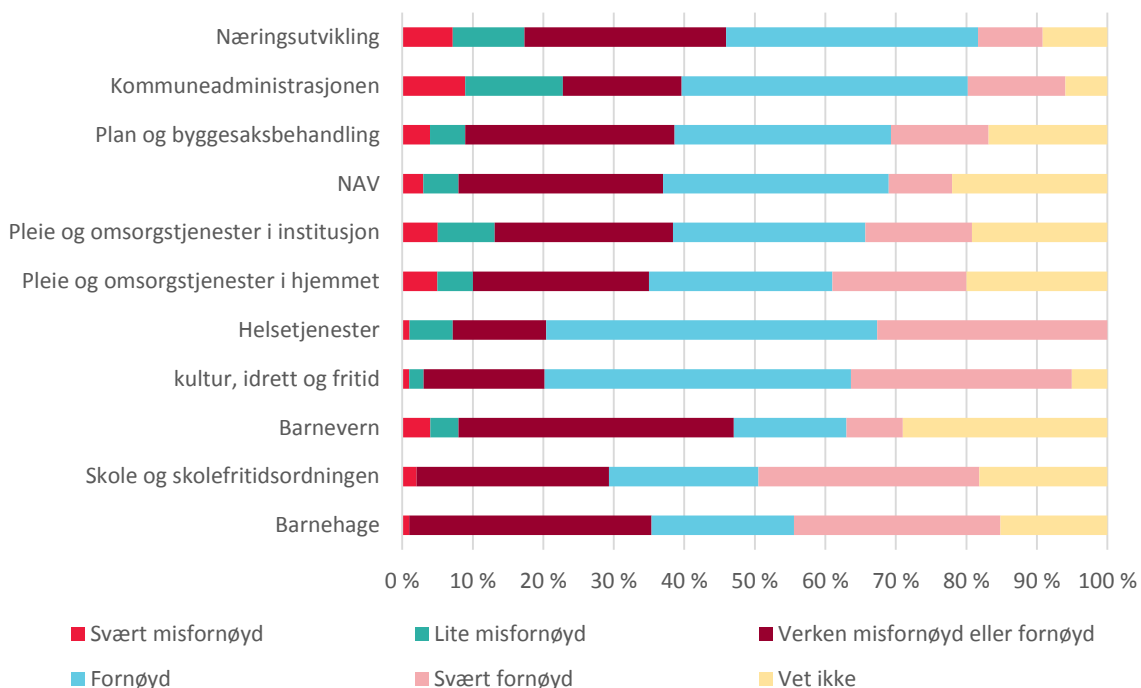
Undersøkelsen viser at kvinner er mer interessert i reformen sammenlignet med menn. Om vi ser på ulike aldersgrupper ser vi at gruppen under 30 er minst interessert i dette spørsmålet. Derimot viser resultatene at interessen for kommunesammenslåing øker med utdanning særlig for de med universitetsutdanning, noe som figuren under viser.

Figur 5: Hvor interessert er du i kommunesammenslåing, fordelt på fullført høyeste utdanning

3.3. Tilfredshet med tjenestetilbudet og viktigheten av nærhet til tjenester

En av hovedmålene bak kommunereformen er å sikre innbyggerne i norske kommuner bedre tjenester fremover. Basert på blant annet dette ba vi respondentene svare på spørsmålet om hvor fornøyd de er med ulike tjenester i en skala fra svært misfornøyd til svært fornøyd.

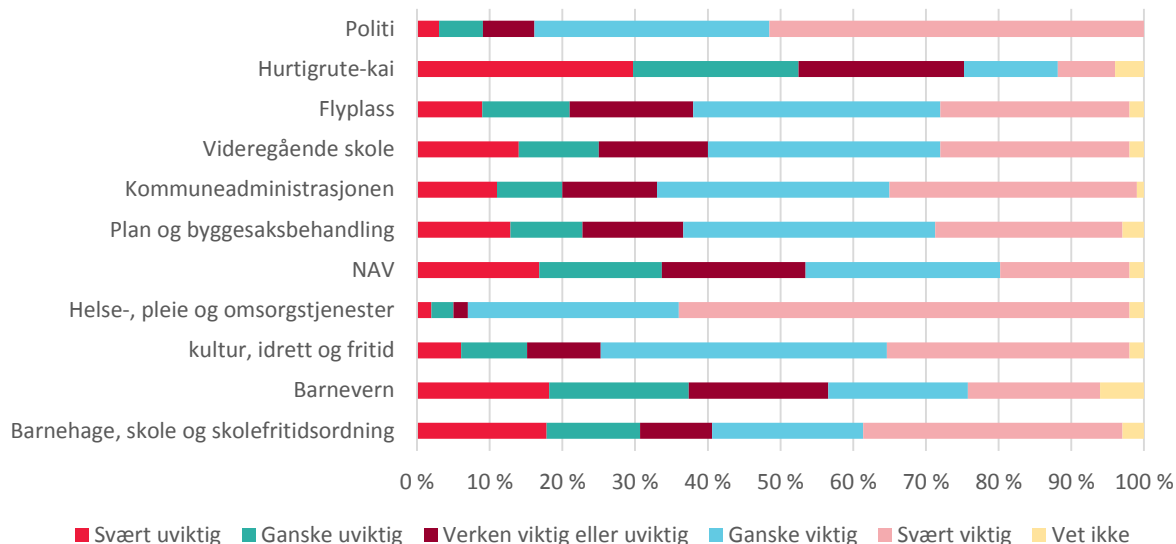

Figur 6: Oversikt over hvor fornøyd innbyggerne er med ulike kommunale tjenester

Resultatene i figuren over viser at innbyggerne er mest fornøyd med kommunens helsetjenester. Generelt sett er det få tjenester man er svært eller litt misfornøyd med.

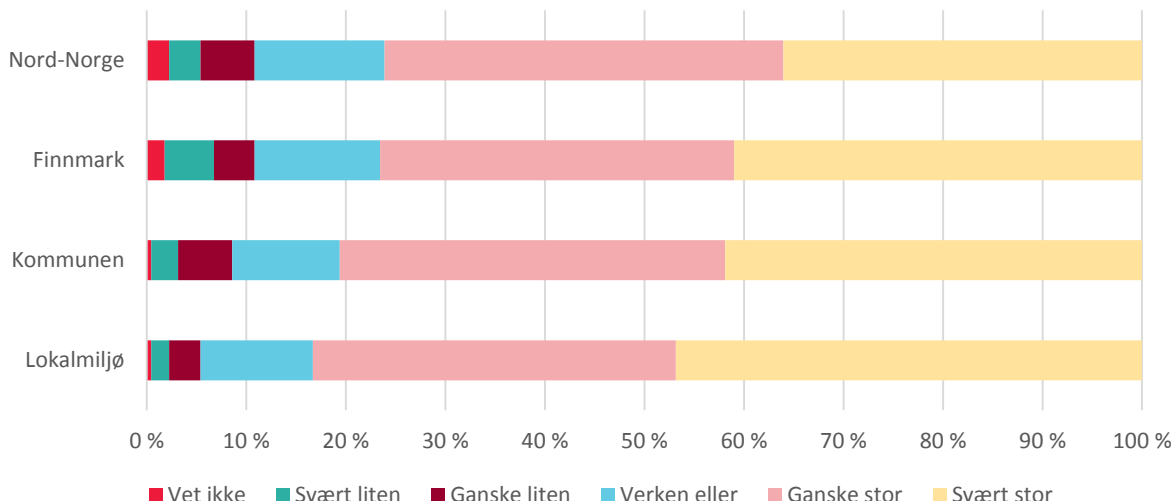
Et annet tema som har vært diskutert i forbindelse med kommunereformen er spørsmålet om nærhet til offentlig tjenester. Vi spurte derfor innbyggerne i kommunen om hvor viktig spørsmålet om nærhet til en rekke kommunale, fylkeskommunale og statlige tjenester er. Respondentene ble bedt om å svare i graden av viktighet med et midtpunkt for de som ikke synes det var viktig eller uviktig.

Figur 7: Hvor viktig er den geografiske avstanden til følgende offentlige tjenester for deg

Vi ser at nærhet er svært viktig for et stort flertall av respondentene innenfor flere offentlig tjenester. Innenfor de kommunale tjenestene ser vi at Helse og omsorgstjenester er det tjenesteområdet som respondentene mener er svært viktig at utøves i nær geografisk avstand til innbyggerne. Her mener over 90 prosent av innbyggerne at nærheter er ganske viktig eller svært viktig. For kommunale tjenester som kommuneadministrasjon, plan og byggesaksbehandling og barnevern så er nærhet mindre viktig sammenlignet med pleie og omsorgstjenester.

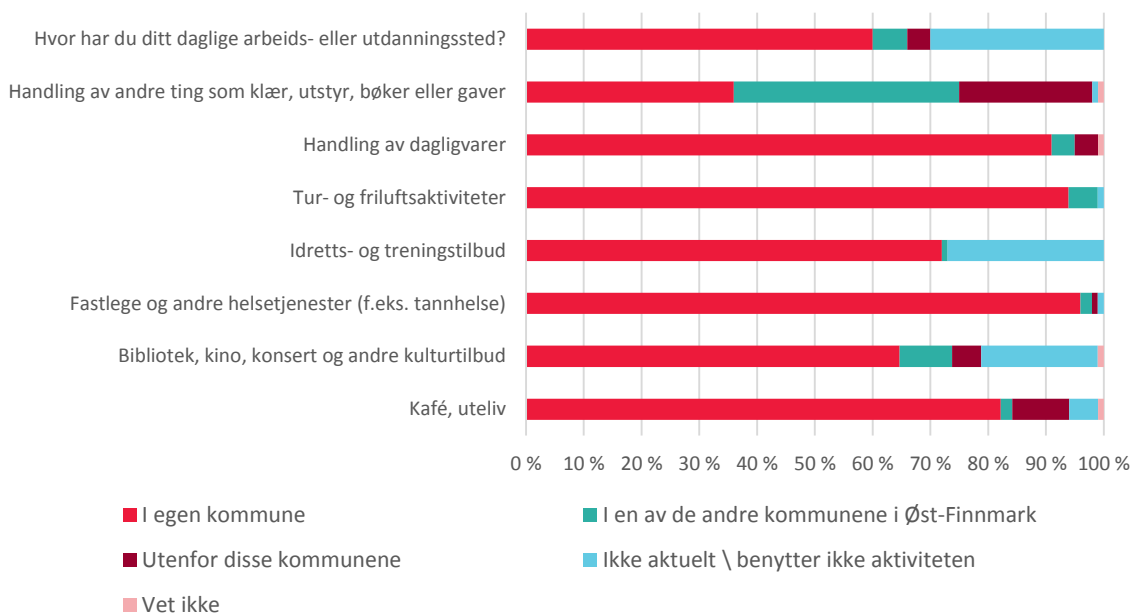
Et annet viktig spørsmål i forbindelse med kommunereformen er spørsmålet om tilhørighet til dagens kommune. I den forbindelse spurte vi respondentene om hvor deres tilhørighet til ulike geografiske områder, hvor svaralternativene ble angitt som grader av tilhørighet fra svært stor til svært liten tilhørighet.

Figur 8: Graden av tilhørighet til ulike geografiske områder

Svarene i grafen over viser at tilhørigheten til kommunen overstiger respondentenes tilhørighet til Nord-Norge og Finnmark. Over 80 prosent av respondentene har ganske stor eller svært stor tilhørighet til dagens kommune.

For å kunne si noe om hvor viktig kommunen er i hverdagen til innbyggerne ba vi respondentene svare på spørsmål om hvor ulike aktiviteter til vanligvis finner sted.

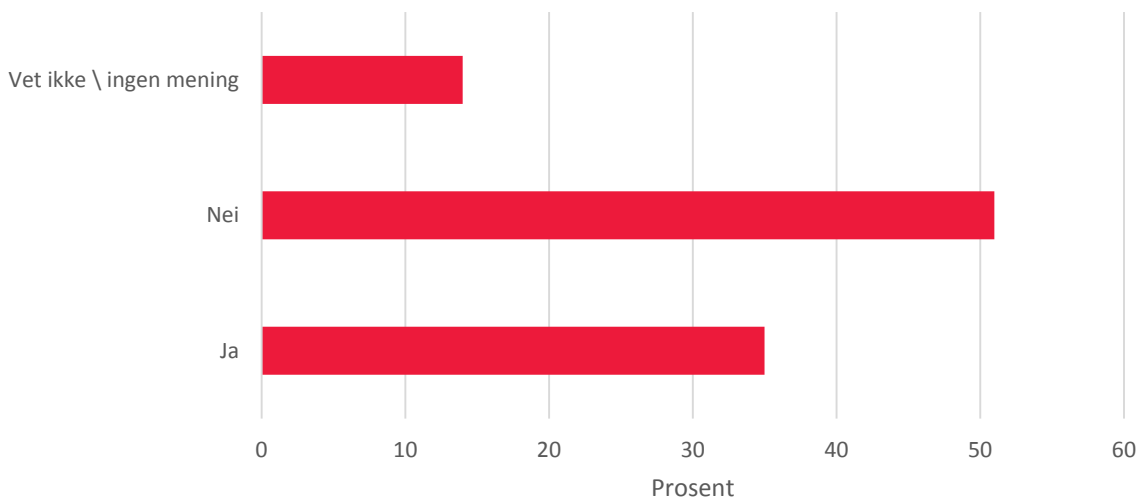

Figur 9: Hvor benytter du deg vanligvis av følgende tjenester,

Resultatene viser at et utvalg av aktiviteter primært finner sted i egen kommune. Den aktiviteten hvor over 60 prosent av respondentene har svart at aktiviteten utenfor kommunene er relatert til handel av klær, utstyr og bøker.

3.4. Preferanser knyttet til kommunesammenslåingsalternativer

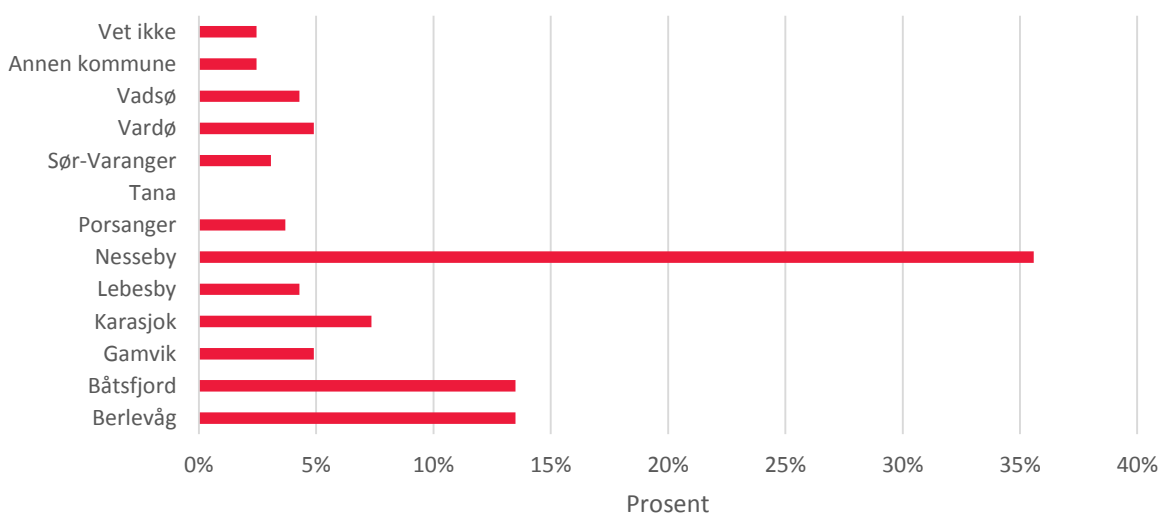
Etter det innledende spørsmålet om hvordan interessen for kommunesammenslåing er blant innbyggerne i kommunene, stilte vi spørsmålet om kommunen burde slå seg sammen med en annen kommune. Innbyggerne fikk da mulighet til å svare enten ja eller nei, samt vet ikke/ingen mening. Som resultatene i grafen under viser så er det et relativt stort flertall mot en kommunesammenslåing.

Figur 10 Ønsker du at kommunen skal slå seg sammen med en annen kommune? N=222

Det er en andel på 51 prosent som oppgir at de ikke ønsker sammenslåing og en andel på 35 prosent som ønsker en sammenslåing.

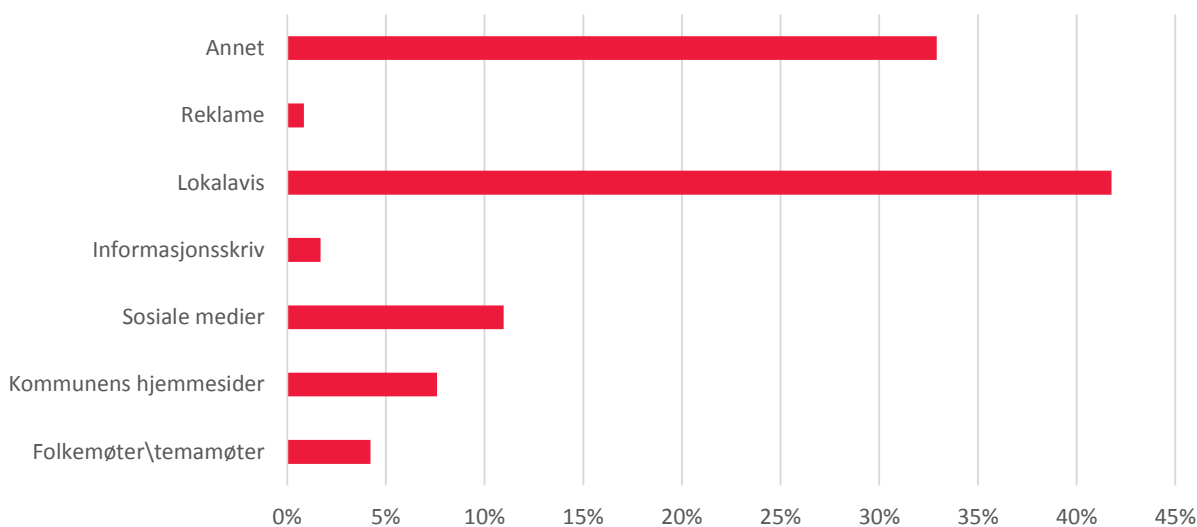
Videre stilte vi spørsmålet om hvilken kommune/kommuner i regionen innbyggerne i kommunen vil foretrekke å slå seg sammen med. Dette spørsmålet gikk kun til de innbyggerne som ønsket å slå seg sammen med en annen kommune. Her fikk de ulike alternativer å svare på, samt muligheten til å svare «vet ikke».

Figur 11: Hvilken kommune\kommuner bør Tana slå seg sammen med? N=77

Resultatene av figuren over viser at Båtsfjord er den foretrukne kommunen å slå seg sammen med for de respondentene i kommunen som ønsker en sammenslåing.

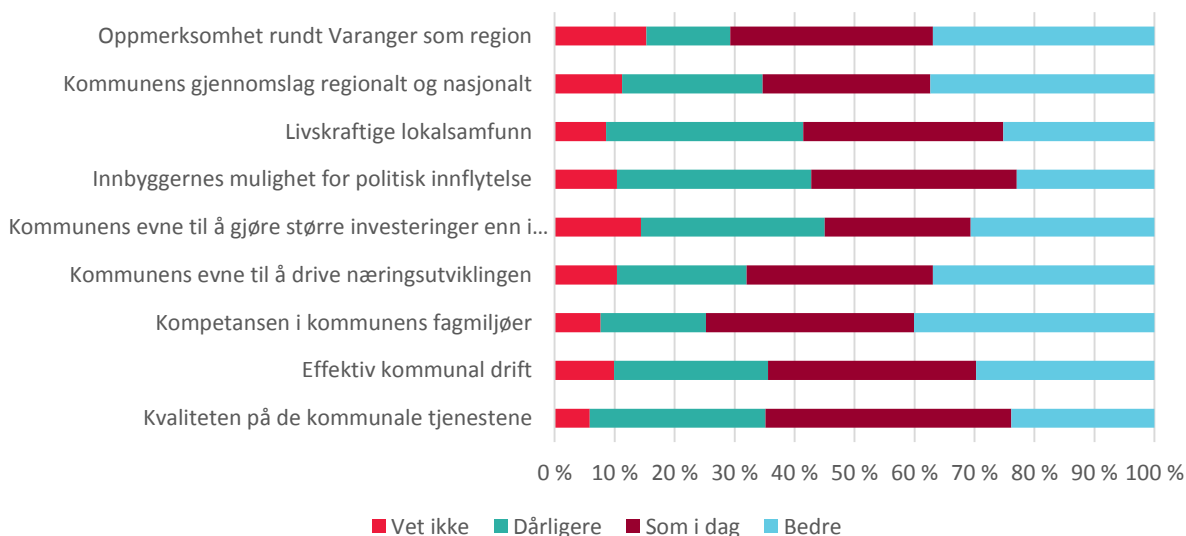
I etterkant av spørsmålet om hvilke kommune/kommuner respondentene ønsker å slå seg sammen med informerte vi om at politikerne basert arbeidet på at kommunen skal bestå som egen kommune, og at de utfordringer som kommunen har løses gjennom å samarbeide med nabokommuner. I den forbindelse ba vi respondentene om de er kjent med dette. Her svarer 76 prosent av respondentene at de kjente til dette. Vi spurte deretter disse om hvordan de hadde fått denne informasjon. Dette er presentert i figuren under.

Figur 12: På hvilken måte har du fått informasjon om at kommunen ønsker å bestå som egen kommune

3.5. Konsekvenser av å stå alene

I etterkant av spørsmålet om hvordan respondentene stilte seg til en kommunesammenslåing spurte vi om hvordan man tror at valget om å bestå som egen kommune, fremfor å slå seg sammen med andre kommuner, vil påvirke ulike sider av kommunal tjenester. Respondentene fikk her mulighet til å svare bedre, dårligere, som i dag, samt «vet ikke».

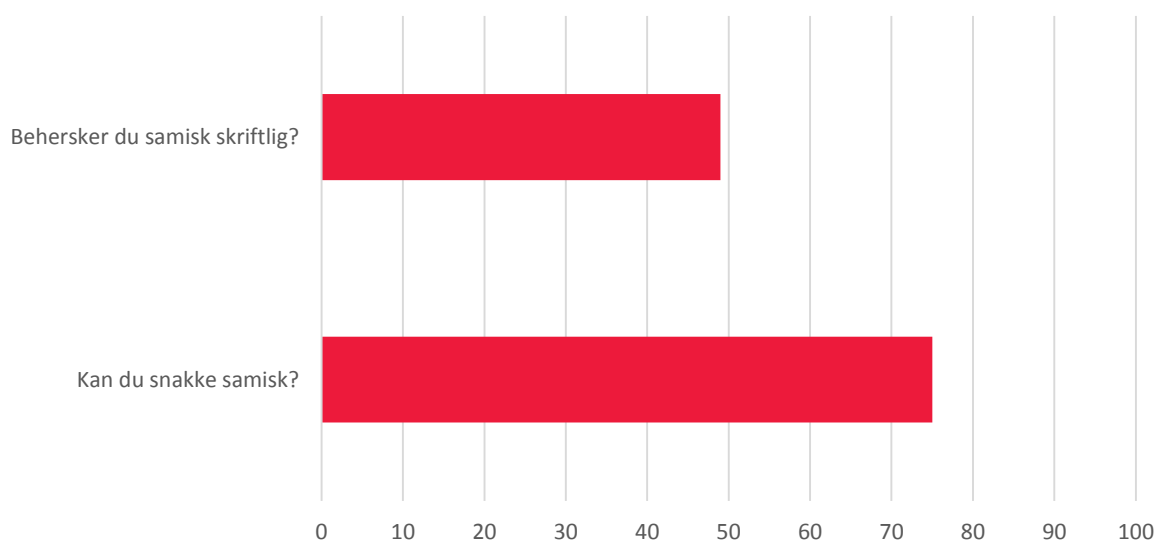

Figur 13: Hvordan vil en eventuell kommunesammenslåing påvirke ulike forhold

Figuren over viser at respondentene mener at en det å bestå som egen kommune vil ha noen positive og negative effekter. Respondentene mener at kvaliteten på tjenestene og innbyggernes mulighet for politisk innflytelse vil bli svekket. Respondentene mener derimot at kompetansen på kommunens fagmiljøer og kommunens evne til å drive næringsutvikling vil kunne bli bedre. Oppmerksomheten rundt Varanger regionen vil også kunne bli styrket

3.6. Samisk språk

Avslutningsvis i denne undersøkelsen kartla vi antall respondenter som forsto samisk. Av de som svarte oppga 54 prosent at de forsto samisk språk. Personer som oppga at de forsto samisk språk ble deretter spurt mer detaljerte spørsmål om hvordan de behersker språket skriftlig og muntlig.

Figur 14: Spørsmål relatert til samisk språk, N=120

I tillegg spurte vi om kommunen slår seg sammen med en annen kommune, bør da den nye kommunen som helhet høre til innenfor samisk språkforvaltningsområdet. Her svarte 68 prosent av respondentene positivt.

I tillegg spurt vi om respondentene om de var positive til at Austertana skal bli en del av en annen kommune. Respondentene fikk mulighet til å svare ja, nei, og vet ikke/ingen mening. 64 prosent av respondentene svarte at de var negative til dette.